

Vodný Žurnál

Štvrťročník
4. ročník 3/2012

Prinášame Vám to najcennejšie...

www.voda

Ja

vodu

z vodovodu

Ako závody
súťažili...

4

6

10

15

18

3 Aktuality

Keď si človek sám ničí zdravie...

XXIX. ročník Celoslovenskej súťaže zručnosti vodárenských

pracovníkov Bardejov 2012

Medzizávodná súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov Košice

10 O vode

Príbeh vody v Prešove

14 O ľuďoch

S každým sa dá vyjsť, len treba vedieť ako

16 O ľuďoch

Spotrebiteľ si až vtedy uvedomí aká je voda vzácna, keď je

výpadok

Vodný žurnál – časopis Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice, 040 01. www.vvs-as.sk, www.vodarne.eu.
Vydavateľ: Agentúra PENELOPA, s.r.o., Omská 22, Košice 040 01. **Šéfredaktor:** Mgr. Martina Hidvéghyová, **e-mail:** hidveghyova@penelopa.sk, **Zástupca šéfredaktora:** Mgr. Adriana Marušinová **e-mail:** marusinova@penelopa.sk, **Zodpovedný redaktor:** PhDr. Peter Furmaník, **Redaktori:** Mgr. Lucia Kapitančíková, Helena Sviatková, Helena Sičáková, Ing. Jana Petráková, Henrieta Krištofová, Jana Pavliková, Mgr. Ivana Adamečková, Bc. Eva Harakalová, Gabriela Ďurková, Alena Pangráčová-Piterová. **Sídlo redakcie, príjem inzercie:** Agentúra PENELOPA, s.r.o., Omská 22, Košice 040 01, **tel./fax:** +42155 677 00 76. **Grafika a sadzba:** Agentúra PENELOPA, s.r.o., **Tlač:** Rotaprint Košice. Autorské práva vyhradené. Akékoľvek rozmnožovanie textu, grafiky a fotografií vrátane údajov v elektronickej podobe, len s predchádzajúcim písomným súhlasom redakcie. Nepredajné.

Keď si človek sám ničí zdravie...

Hneď na začiatku tlačovej konferencie VVS, ktorá sa uskutočnila v polovici júna, musel generálny riaditeľ Ing. Stanislav Hreha konštatovať pomerne malý záujem novinárskej obce. „*Keby bolo avizované, že sa bude hovoriť o cene vody, to by prišli všetci, aj takí, čo na tlačovky nikdy nechodia. Dnes ale budeme viac hovoriť o kvalite.*“

A týmito slovami predstavil zástupcom médií nový projekt - komunikačnú kampaň KVALITA VODY, ktorá je zo strany VVS regionálnym pokračovaním série kampaní Asociácie vodárenských spoločností (AVS) verejnosti známych pod názvom Pijem zdravú vodu, nápoj z vodovodu.

PIJEM ZDRAVÚ VODU, NÁPOJ Z VODOVODU.

Kampaň realizovaná v mesiacoch jún a september 2012 poukazuje na to, že výroba a distribúcia pitnej vody je na všetkých stupňoch pravidelne monitorovaná regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva (RÚVZ) a odborníci na ľudské zdravie ju odporúčajú ako kvalitný nápoj na každodennú neobmedzenú konzumáciu. Zdôrazňujú, že pitná voda svojím zložením, najmä vyváženým pomerom vápnika, horčíka a ďalších minerálnych látok je nielen vhodná, ale priam prospešná pre naše zdravie.

O priepastných rozdieloch v kvalite a zdravotnej bezpečnosti vody dodávanej vodárenskou spoločnosťou na jednej strane a vodami v individuálnych studniach občanov na strane druhej, informovala vedúca útvaru chemicko-technologických činností Ing. Nataša Riganová: „*Obyvatelia regiónu, ktorí nie sú napojení na verejný vodovod v správe VVS, aj tento rok využili pri príležitosti Svetového dňa vody možnosť bezplatnej analýzy vôd z individuálnych studní v ukazovateľoch dusičnanov. Z celkového počtu odovzdaných 3093 vzoriek vody bolo nevyhovujúcich 846, čo je 27,35 percenta.*“

Ako ďalej uviedla, najhoršia situácia už tradične bola na Zemplíne, kde bolo zistené najvyššie percento závadnosti v Trebišovskom okrese - 64,84 percenta, v Michalovskom okrese - 49,24 percenta a v okrese Vranov nad Topľou - 38,60 percenta. Vo viacerých prípadoch boli zistené hodnoty až v rozmedzí od 250 do 500 mg na liter,

čo je 5 až 10-násobné prekročenie povoleného limitu dusičnanov (50 mg/l) v zmysle Nariadenia vlády (NV) SR č. 354/2006 Z.z. v znení NV SR č. 496/2010 Z.z.

„*Spomeniem jeden konkrétny prípad, keď vzorka dosiahla hodnotu 200 miligramov na liter. Pán, ktorý ju doniesol, tvrdil, že jeho dcéra má zdravotné problémy, odporúčali sme mu, nech sa napojí na verejný vodovod, no nechcel, lebo voda je vraj drahá. A záver? Aj keď v obci, kde býva, vodovod majú, nenapojil sa,*“ konštatovala Ing. Riganová.

Inžinier Hreha tému rozvinul ďalej: „*Na pozadí skutočností, že časť obyvateľov východného Slovenska pije vodu, ktorá aj viacnásobne prekračuje povolené hodnoty dusičnanov, a napriek tomu, že je možnosť napojiť sa na verejný vodovod, sa títo ľudia nenapoja, lebo vraj chcú ušetriť, sme v našich úvahách zašli ešte ďalej. Nemali by títo ľudia platiť vyššie zdravotné poistenie podobne ako by si mali priplácať tí, ktorí si fajčením alebo alkoholom sami ničia svoje zdravie? Ide o to, aby sme my všetci nedoplácali na nezodpovedných jednotlivcov, ktorí si konzumáciou vody s vysokou koncentráciou dusičnanov sami poškodzujú zdravie - vedome a úmyselne!*“

V závere tlačovej konferencie predstavitelia VVS informovali novinárov aj o tom, že od júna 2012 sa spoločnosť stala partnerom košickej detskej železnice v Čermeli. „*Snahou partnerstva je podporiť projekt, ktorý je nielen celoslovenským unikátom, ale hlavne oživením tradície aktivity určenej deťom z celého regiónu. Parný rušeň Katka zároveň symbolizuje aj ďalšiu výnimočnosť a funkciu vody ako energie. A konkrétne: ide o vodu z Čermela,*“ zvýraznil Ing. Hreha.

Ako ďalej dodal, toto partnerstvo nie je samoúčelné. „*Železnica totiž vedie popri našich zdrojoch kvalitnej pitnej vody a pri romantickom výhlade na trati môžu cestujúci obdivovať našu krásnu štýlovú a historickú vodárničku. Chcem ešte dodať, že Čermel je najstarším v súčasnosti využívaným zdrojom pitnej vody pre Košice s aktuálnou výdatnosťou okolo 30 litrov za sekundu.*“

(fur.)

foto: archív redakcie

XXIX. ročník Celoslovenskej súťaže zručnosti vodárenských pracovníkov Bardejov 2012

Kráľovské mesto Bardejov privítalo v dňoch 5. – 7. septembra súťažiacich z vodárenských spoločností celého Slovenska. Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. si vybrala toto mesto na organizáciu už 29. ročníka Celoslovenskej súťaže zručnosti vodárenských pracovníkov, ktorý usporiadala pod záštitou Asociácie vodárenských spoločností. Garantom tohto ročníka bolo Ministerstvo životného prostredia SR, slávnostného otvorenia súťaže sa osobne zúčastnil aj minister životného prostredia SR Peter Žiga, ktorý na tlačovej konferencii po odštartovaní súťaže vysoko vyzdvihol organizáciu podujatia a ocenil dlhodobú tradíciu tejto súťaže.

Svoju zručnosť predviedli vodári v štandardných disciplínach: montáž a oprava potrubia tradičnými postupmi, novými technológiami, vytyčovanie trasy vodovodného potrubia či vyhľadávanie porúch na potrubí.

Bola to príležitosť na odborné stretnutia, prezentáciu kvality práce a výmenu skúseností v tejto náročnej oblasti. Samozrejme tu bol priestor aj na relax a aktivity pre verejnosť, ktorá prišla na Radničné námestie podporiť súťažiacich. Anketa s množstvom skvelých cien, detské súťaže, meranie krvného tlaku, ale asi najväčší záujem bol o ochutnávku osviežujúcich nápojov vo vodnom bare s netypickými názvami ako napr. Mätová prípojka, Hydrantová balada a iné.

Obyvateľov a návštevníkov Bardejova zaujala práca technikov, mnohí sledovali, ako sa dokážu súťažiaci popasovať s improvizovanou haváriou potrubia. Organizátori okrem toho pripravili prehliadku najmodernejšej vodárenskej techniky. Domáci využili aj možnosť bez-

Súťaž slávnostne otvoril predseda organizačného výboru a „duša“ celého podujatia - Ing. Rudolf Kočiško - výrobnotechnický riaditeľ VVS, a.s.

platného rozboru vody z vlastného zdroja.

Po náročnom dni plnom vyčerpávajúcich výkonov prišla zaslúžená odmena v podobe večerného programu. O zábavu na tanečnom parkete sa postarala Beáta Dubasová, svoje umenie predviedol niekoľ-

XXIX. ročník Celoslovenskej súťaže zručnosti vodárenských pracovníkov 5. - 7. septembra 2012 Bardejov

Celkové hodnotenie družstiev

Číslo družstva	Súťažné družstvo	Zloženie družstva	Disciplína A (počet bodov)	Disciplína B (počet bodov)	Disciplína C+D (počet bodov)	Disciplína B0Z (počet bodov)	Celkom		Body spolu
							Body z poradia (súčet)	Poradie	
7	Trenčianska vodohospodárska spoločnosť, a.s., TREŇČÍN	Ondrejčka Róbert Mozola Tomáš	1	2	1	2	6	1	14270
1	Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., KOŠICE	Gajdoš Martin Šulof Metod	5	1	4	1	11	2	12744
8	Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s., ŽILINA	Matejíček Ján Čimbora Pavol	2	3	5	4	14	3	12260
3	Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., BANSKÁ BYSTRICA	Jakuš Dušan Lendvay Dušan	4	6	3	3	16	4	11006
6	Oravská vodárenská spoločnosť, a.s. DOLNÝ KUBÍN	Mant'o Jozef Žuffa Jozef	6	5	7	1	19	5	10451
4	Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., NITRA	Figa Štefan Dojčán Zoltán	3	9	6	4	22	6	8089
5	Považská vodárenská spoločnosť, a.s., POVAŽSKÁ BYSTRICA	Vozatár Jozef Novotný Peter	10	8	2	4	24	7	5624
9	Vodárenská spoločnosť Ružomberok, a.s., RUŽOMBEROK	Kolla Ján Trnovský Michal	7	7	9	5	28	8	7958
10	Vodárne a kanalizácie mesta Komárno, a.s., KOMÁRNO	Szabo Štefan Viczena Ondrej	8	4	10	6	28	9	7876
2	Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., POPRAD	Gilak Marián Šoltýs Ján	9	-	8	260	277	diskvalifikovaný	5028

Porada rozhodcov, 5. 9. 2012

Súťažný priestor na Radničnom námestí

Výstava vodárenskej techniky zaujala aj deti

Vodný bar v Relax stane (zľava minister ŽP SR Ing. Peter Žiga, primátor Bardejova MUDr. Boris Hanuščák, Ing. Stanislav Hreha – generálny riaditeľ VVS, a.s.)

konásobný majster sveta vo FREESTYLE karate Roman Volák, no a najlepší český flairový barman Václav Abrahám nadchol hostí nielen svojou ohnivou show, ale aj skvelými cocktailmi, ktoré pre nich miešal počas celého večera.

Víťazom XXIX. ročníka a zároveň držiteľom putovného „Šupátka“ sa stalo družstvo TVS, a.s. Trenčín. Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. získala druhé miesto v celkovom poradí, 3. miesto patrí Sevak, a.s. Žilina.

Jubilejný XXX. ročník celoslovenskej súťaže zručnosti vodárskych pracovníkov 2013 sa bude konať v Trenčianskych Tepliciach a organizátorom bude TVS, a.s. Trenčín.

Mgr. Adriana Marušinová

foto: Marián Horňák

Úspešné družstvo VVS, a.s.

Ohnivá barmanská show
Václava Abraháma

Exhibícia Romana Voláka

Vystúpenie Beáty Dubasovej roztancovalo „vodárov“

Generálni reklamní partneri:

Hlavní reklamní partneri:

Medzizávodná súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov Košice 2012

Viac o práci vodárenských pracovníkov sme sa tento rok mohli dozvedieť priamo v areáli Lesanka v Košickej Belej, len 20 km od Košíc, kde si 24. augusta vodári z Východu zmerali svoje sily, a to na Medzizávodnej súťaži zručnosti vodárenských pracovníkov. Všetci súťažili o hodnotné ceny a tí najlepší z nich si vybojovali postup na súťaž s vodármi z celého Slovenska.

Klub mažoretiek Ragtime

Moderátor Jozef Jarkovský, ktorého meno sa každoročne spája s touto súťažou, privítal na súťažnej „slávnosti vodárov“ všetkých, ktorí si prišli preveriť svoje schopnosti a zručnosti v ich tradičnom športovom zápolení.

Skôr ako sa odštartovala samotná súťaž, odznali slávnostné príhovory vedenia spoločnosti a napokon generálny riaditeľ VVS, a.s. Ing. Stanislav Hreha spolu s organizátormi súťaže, riaditeľom Závodu VVS, a.s. Košice pánom Ing. Fedákom a predsedom organizačného štábu Ing. Rudolfom Kočíškom slávnostne otvorili tohtoročnú Medzizávodnú súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov v nádhерnej prírode Ružínskej priehrady v areáli penziónu Lesanka, ktorej prostredie určite očarilo všetkých zúčastnených. Ostávalo už len zaželať všetkým súťažiacim veľa šťastia a zdaru pri preverovaní ich kvalít.

Druhé miesto získal Richard Marchevský zo Závodu Bardejov a prvú cenu si odniesol Miroslav Jakubčo zo Závodu Svidník.

Súťažilo sa opäť v tradičných disciplínach, ktorých sa zúčastnili dvojčlenné družstvá:

V súťaži družstiev v disciplíne A – montáž vodovodného potrubia klasickými technologickými postupmi sa o prvenstvo zaslúžili Jozef Kačmár a Ján Vašíčkanin zo Závodu Bardejov.

V rámci Disciplíny B – montáž vodovodného potrubia novými technologickými postupmi, zváranie PE elektrotvarovkami,

Slávnostné otvorenie súťaže. Príhovor Ing. Gabriela Fedáka, riaditeľa Závodu Košice

Mimosúťažnou disciplínou bolo Vyhodnotenie záznamu merania korelátoru ENIGMA. Ceny do tejto súťaže venovala spoločnosť Radeton SK s.r.o.. Na treťom mieste sa umiestnil Michal Bereš z košického Závodu.

vrátane montáže prípojky sa na prvom mieste umiestnil tím zo Závodu Michalovce Martin Gajdoš a Metod Šulof.

V Disciplíne C + D – vytyčovanie vodovodného potrubia a vyhľadávanie skrytých

Medzizávodná súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov Košice 2012			
Montáž vodovodného potrubia klasickými technologickými postupmi			
Disciplína „A“			
Poradie	Súťažné družstvo	Zloženie družstva	Body
1	VVS, a.s. Závod Bardejov	Jozef Kačmár Ján Vašíčkanin	4 990
2	VVS, a.s. Závod Košice	Peter Jurek Peter Harčár	4 250
3	VVS, a.s. Závod Michalovce	Martin Gajdoš Metod Šulof	4 240
4	VVS, a.s. Závod Humenné	Michal Belej Peter Guba	3 940
5	VVS, a.s. Závod Trebišov	Jaroslav Mucha Marek Hazuga	3 590

porúch na vodovodnom potrubí si tretie miesto odnieslo družstvo zo Závodu Trebišov v zložení Marek Ujházi a František Mergeš. Druhé miesto získali Alexander Babjak a Michal Špak zo Závodu Svidník.

Prvenstvo v tejto disciplíne si vybojovalo družstvo zo Závodu Košice. Postarali sa o neho Jaroslav Pučan a Ján Vangor.

Vítazmi **Disciplíny BOZ** sa stali vodári zo Závodu Bardejov, Jozef Kačmár a Ján Vašíčkanin.

V celkovom poradí disciplín A, B, BOZ sa na treťom mieste umiestnili Marián Guzej a Martin Juhás zo Závodu Svidník. Druhé miesto v tejto disciplíne patrilo Jozefovi Kačmárovi a Jánovi Vašíčkaninovi zo Závodu Bardejov. Prvenstvo si vybojovali Martin Gajdoš a Metod Šulof zo Závodu Michalovce.

V celkovom hodnotení

Martin Gajdoš a Metod Šulof, Závod Michalovce

družstiev vo všetkých **disciplínach A+B, C+D a BOZ** si závody vybojovali nasledovné poradie. Tretie miesto Závod Svidník, druhé miesto Závod Michalovce a víťazom sa stal Závod Bardejov.

Absolútnymi víťazmi a veľkým prekvapením v tejto súťaži v disciplíne A+B boli výkony dvojice zručných vodárov Martina Gajdoša a Metoda Šulofa zo Závodu Michalov-

Medzizávodná súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov Košice 2012			
Montáž vodovodného potrubia novými technologickými postupmi, vrátane montáže vodovodnej prípojky			
Disciplína „B“			
Poradie	Súťažné družstvo	Zloženie družstva	Body
1	VVS, a.s. Závod Michalovce	Martin Gajdoš Metod Šulof	4 420
2	VVS, a.s. Závod Vranov nad T.	Emil Rybnícký Martin Maguščák	4 250
3	VVS, a.s. Závod Prešov	František Genčúr Jozef Huňady	4 180
4	VVS, a.s. Závod Svidník	Marián Guzej Martin Juhás	3 910
5	VVS, a.s. Závod Bardejov	Jozef Kačmár Ján Vašíčkanin	3 660

Medzizávodná súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov Košice 2012			
Spoločné hodnotenie disciplín „A + B“			
Poradie	Súťažné družstvo	Zloženie družstva	Body
1	VVS, a.s. Závod Michalovce	Martin Gajdoš Metod Šulof	8 660
2	VVS, a.s. Závod Bardejov	Jozef Kačmár Ján Vašíčkanin	8 650
3	VVS, a.s. Závod Svidník	Marián Guzej Martin Juhás	7 140
4	VVS, a.s. Závod Vranov nad T.	Emil Rybnícký Martin Maguščák	6 280
5	VVS, a.s. Závod Rožňava	Štefan Barczy Marian Kováč	5 610

ce, ktorých pôsobenie vo Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti nie je takmer ani rok. Nepochybne preukázali svoje kvality a zručnosť a len o desať bodov porazili niekoľkonásobných víťazov „majstrov“ tejto súťaže, tím z Bardejova.

V disciplíne C+D sa víťazmi s postupom na Celoslenskú súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov stala dvojica košických vodárov Jaroslav Pučan a Ján Vangor, ktorí si taktiež vybojovali v Košickej Belej prvé miesto.

Po slávnostnom odovzdaní hodnotných cien víťazom už nasledovalo len poďakovanie organizátorom tohtoročnej súťaže a odovzdanie symbolickej štafety. Tú odovzdal Ing. Gabriel Fedák, riaditeľ závodu Košice, a to riaditeľke Závodu Vranov Ing. Viere Kavuličovej.

Súčasťou programu pre všetkých návštevníkov, ktorí prišli pozvudiť súťažiacich vodárov bol aj bohatý kultúrny program. Spevacke vystúpenie Zdenky Prednej, tanečné vystúpenie LATINO pod vedením Milana Plačka.

Medzizávodná súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov Košice 2012		
Vytyčovanie vodovodného potrubia, armatúr a vyhľadávanie skrytých porúch na vodovodnom potrubí		
Disciplína „C + D“		
Poradie	Súťažné družstvo	Zloženie družstva
1	VVS, a.s. Závod Košice	Jaroslav Pučan Ján Vangor
2	VVS, a.s. Závod Svidník	Alexander Babjak Michal Špak
3	VVS, a.s. Závod Trebišov	Marek Ujházi František Mergeš

Medzizávodná súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov Košice 2012	
Celkové hodnotenie B O Z za všetky disciplíny	
Poradie	Súťažné družstvo
1	VVS, a.s. Závod Bardejov
2	VVS, a.s. Závod Michalovce
3	VVS, a.s. Závod Humenné
4	VVS, a.s. Závod Svidník
5	VVS, a.s. Závod Vranov nad T.

O príjemnú atmosféru tohto večera sa svojim vystúpením postaral aj hudobník Arpád Csete.

*Mgr. Martina Bubelíniová
foto: Marián Horňák*

Vystúpenie Zdenky Prednej

Medzizávodná súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov Košice 2012						
Celkové hodnotenie družstiev						
Poradie	Súťažné družstvo	Disciplína A poradie	Disciplína B poradie	Disciplína C + D poradie	BOZ (A+B) poradie	Celkom poradie bodový prepočet
1	VVS, a.s. Závod Bardejov	1	5	6	1	13
2	VVS, a.s. Závod Michalovce	3	1	9	2	15
3	VVS, a.s. Závod Svidník	7	4	2	4	17
4	VVS, a.s. Závod Humenné	4	7	5	3	19
4	VVS, a.s. Závod Vranov nad T.	8	2	4	5	19
6	VVS, a.s. Závod Prešov	9	3	7	6	25
7	VVS, a.s. Závod Rožňava	6	6	8	7	27

súťaž Enigma

Štvrťročník VVS, a.s.

Odvzdávanie cien víťazom disciplína B Martin Gajdoš,
Metod Šulof - Závod Michalovce

Odvzdávanie cien víťazom disciplína B Jozef Kačmár,
Ján Vašičkanin - Závod Bardejov

Odvzdávanie štafety na Medzizávodnú súťaž
zručnosti 2013 Ing. Viere Kavuličovej,
riaditeľke Závodu Vranov nad Topľou

Víťazný tím
v disciplíne
A+B Závod
Michalovce

Súťažný tím Závod Bardejov

Príbeh vody v Prešove

Zásobovanie centra Šariša pitnou vodou má zaujímavú históriu - mesto najmä v posledných sto rokoch viackrát doslova o život zápasilo s akútnym nedostatkom vody. „Rušno bolo v 80-tych rokoch, kedy sa dodávka vody všelijakým spôsobom regulovala, škrtilo sa dole v centre, aby Táborisko malo vodu a potom znova škrtilo a znova otváralo, jedni mali vodu ráno, druhí večer a nikto nebol spokojný. Boli to podobné problémy ako v Košiciach, kde v tých rokoch pitná voda tiekla hodinu-dve denne, i keď tie naše boli mediálne možno menej známe,“ priznáva Ing. Martin Antol, ktorý pre Vodný žurnál rozpráva Príbeh vody v Prešove.

V prešovskom závode je vedúcim prevádzky vodovodov, kanalizácií a ČOV, skrátene: vedúci technického úseku. Po absolvovaní SVŠT v Bratislave (dnes Slovenská technická univerzita) v odbore vodné hospodárstvo a vodné stavby v roku 1990 nastúpil do prešovského závodu VVaK a svoje rozhodnutie nikdy neolutoval. Prešiel viacerými funkciami (asistent majstra, majster vodovodov, vedúci dispečingu) a na terajšej pozícii je od roku 1998.

Odkiaľ a kam?

Prv než ponúknem odpoveď na túto otázku, zabrdnem niekoľkými slovami do histórie, aby sme pochopili potrebné súvislosti. Prešov trpel nedostatkom pitnej vody zrejme už v 19. storočí, no začiatkom 20-teho

už bola situácia kritická, a tak v rokoch 1904 až 1906 vykopali na Šarišských Lúkach 28 studní, z ktorých bol vybudovaný prvý vodovod do mesta. Súčasťou projektu bol vodojem na Kalvárii, ktorý je už nefunkčný.

V 30-tych rokoch znova nastal deficit a tak hľadali nové zdroje, až našli prameň v katastri obce Vyšný Slavkov a v rokoch 1938 - 1948 bol postupne vybudovaný zdroj i prívod vody do Prešova; ide o 350-milimetrové a dodnes funkčné liatinové potrubie. V 60-tych rokoch, keď znova vyskočili problémy s nedostatkom vody, bol vybudovaný 600 až 700-milimetrový prívod z oceľových rúr zo zdrojov v Brezovici a v 80-tych rokoch, keď sa dodávky vody mu-

Ing. Antol rád čerpá z bohatej histórie Prešova

seli regulovať, začali v okolí Brezovice budovať ďalšie zdroje i nový, z pohľadu dnešných potrieb Prešova značne predimenzovaný privádzač z ocele - tentoraz až 800-milimetrový.

Všetky tieto tri privádzače riadne fungujú, postupom času k nim pribudol prívod zo Stariny.

Často sa ma susedia a známi pýtajú, ktoré prešovské sídlisko má odkiaľ vodu. Veľmi zjednodušene by som to povedal tak, že Prešov je zásobovaný z troch rôznych smerov alebo lepšie povedané - cez tri distribučné ciele, do každého z nich sa privádza voda z viacerých zdrojov.

Tým prvým distribučným cieľom je **skupina vodojemov Kúty**, ktoré sú napájané už spomínaným 800-milimetrovým potrubím z jednej polovice povrchovou vodou z Brezovice a z druhej polovice vodou z podzemných zdrojov nachádzajúcich sa tiež v oblasti Brezovice. Do vodojemov Kúty priteká cca 16 litrov za sekundu, čo je asi 10 percent z celkového objemu vody dodávanej do Prešova a príslušných obcí. A konkrétne? Z Kútov sú zásobované mestské časti Šidlovec, sídlisko Mier a Nižná Šebastová, priemyselná časť Strojníckej ulice, ďalej letisko a obce Kapušany, Fintice, Lada.

Druhou skupinou vodojemov alebo ak chcete - druhým smerom, druhým distribučným cieľom je **Šibená hora**, kde kedysi dávno stáli šibenice a popravovalo sa. Šibená hora je zásobovaná 56 litrami za sekundu z 800-stovky, čiže povrchovou vodou z Brezovice a tiež vodou z podzemných zdrojov Brezovice, ďalej cca 17 litrami za sekundu tvrdou krasovou vodou z Hlavného Prameňa Vyšný Slavkov dodávanou tým najstarším, dodnes funkčným 350-milimetrovým potrubím, a čiastočne - asi siedmimi litrami za sekundu aj z ďalších, spravidla menších podzemných zdrojov po trase.

Aby som to teda zhrnul, do vodojemov na Šibenej hore priteká spolu 80 litrov za sekundu, čo je asi 50 percent z celkového objemu pitnej vody dodávanej do Prešova a jeho okolia. A dôležité je aj to, že je to voda z rôznych zdrojov, každá s iným zložením a inej tvrdosti a výsledkom miešania je kva-

litná a chutná pitná voda. Zo Šibenej hory sú zásobované tieto časti mesta a sídliská: staré mesto, Táborisko, sídlisko II, sídlisko III, Za kalváriou.

A do tretice musím uviesť **vodojem nad sídliskom Sekčov**, ktoré sa na zásobovaní Prešova a okolia mesta podieľajú cca 40 percentami. Do týchto vodojemov priteká celkom 72 litrov vody za sekundu, a to jednak povrchová a podzemná voda z Brezovice (spolu 30 litrov) a jednak voda zo Stariny (42 litrov). Zmiešaním týchto vôd je zásobované samotné sídlisko Sekčov, ďalej Šváby a miestna časť Solivar, priemyselné podniky v okolí Jesennej a Petrovianskej ulice a potom smerom na Košice až po Petrovany a ďalej obec Haniska a miestna časť Šalgovík.

A tak ako sa ma známi opýtajú, na ktorom sídlisku odkiaľ majú vodu, tak sa ma pýtajú, či aj pivo var vo Veľkom Šariši odoberá vodu od nás. Áno, pivo je vyrobené z našej vody a my vodári sme na to hrdí. Do pivovaru priteká voda z Hlavného prameňa Vyšný Slavkov po trase z Lipian a Sabinova do Prešova, momentálne tam odoberajú cca 20 sekundových litrov, ale počas letných horúčav je to aj viac ako 30 litrov.

Pil som vodu priamo z vodovodu - bez pohára!

Našu vodu pijem veľmi rád a pijem ju stále. Možno je to moja profesionálna deformácia, ale ja viem, že tá voda je čistá, zdravá, svieža a neustála kontrolovaná a netreba ju nahrádzať nápojmi kupovanými v obchode. Ešte dakedy za čias základnej školy som pochytil taký zvyk: nečakám, kým sa pohár naplní, ale priložím ústa priamo ku kohútiku a logám vodu a logám - a neviem sa tej vody nasýtiť. Nič lepšie neexistuje!!

Nechápem tých, ktorí napríklad pijú prisladzované kolové nápoje. Keď sa z nich človek napije, nezhasí mu smäd, iba vyvolávajú kolobeh - človek musí o chvíľu piť znova. Nehovoriac už o prísadách, čo tie nápoje obsahujú. Rovnako nerozumiem tým, ktorí si kupujú módne filtre na vodu, ktoré, ak človek používa vodu z vodárenskej spoločnosti, nemajú žiadne opodstatnenie. Iba odbúravajú z vody vápnik a ďalšie pre život nevyhnutné minerálne látky a tak ich človek nahrádza synteticky vyrábanými prípravkami, ktoré telo nevie spracovať. Veď je to postavené na hlavu!

Neuralgický bod - letisko, Kapušany, Lada

Schéma, ktorú som načrtnol v úvode - odkiaľ a kam tečie voda, do ktorých obcí a na ktoré sídliská, platí za tzv. normálnej situácie. Čiže ak ide o bežný prevádzkový režim. Iná situácia nastáva, ak pre dlhotrvajúce intenzívne dažde, záplavy a povodne musíme

niektorý zdroj odstaviť alebo keď sú veľké poruchy.

Ak by sa s niektorým zdrojom alebo privádzačom niečo stalo, vieme toky vody vždy presmerovať tak, že žiadna časť mesta nezostane bez vody a občan ani nevie, že je nejaká porucha. Je to preto, že jednotlivé časti mesta sú vzájomne poprepájané. Platí to aj pre centrum, ktoré ako výkladnú skriňu mesta naozaj možno zásobovať zo všetkých možných smerov a zo všetkých zdrojov. Samozrejme, vždy môže nastať nejaká bodová porucha na trase a vtedy odstavíme, ale spravidla ide len o niekoľko desiatok, možno sto metrov.

Jediným problémom, takpovediac tým povestným neuralgickým bodom je oblasť letiska a obcí Kapušany a Lada. Je to totiž lokalita napájaná výlučne z jedného smeru - z Kútov a iné prepojenia ani vodojemy tam nateraz nie sú. Zjednodušene povedané, je to jediné miesto v Prešove a okolí, ktoré pri veľkých poruchách vždy musíme zásobovať cisternami, všade inde vieme toky vody presmerovať. Ale aj riešenie tohto problému je vo výhlade - pripravujeme prepojenie zo Stariny aj pre oblasť letiska a susediacich obcí, momentálne je to v štádiu projektovej prípravy a odhadujem, že na budúci rok už by to mohlo fungovať.

Ďalšou otázkou, o ktorej treba otvorene hovoriť, je Tichý Potok. Sú rôzne názory na výstavbu tejto vodárenskej nádrže, ja si ale myslím, že je potrebná - a to jednak ako zdroj vody a jednak z protipovodňového a regulačného hľadiska.

V doline Torysy totiž stále robia šarapatu povodne a aj nám vodárom sústavne spôsobujú škody. Podmývajú a ničia prírodné potrubia, ktoré musíme aj viackrát v roku pracne obnovovať, čo stojí nemálo peňazí a rovnako nám devastujú aj zdroje podzemnej vody. Aj preto si myslím, že Tichý Potok je potrebný nielen ako zdroj kvalitnej vody, ale aj ako faktor protipovodňovej ochrany.

Vodojem v nemocnici - pamiatka s erbom

Rozprávanie pána Antola ilustrujeme reportážnym pohľadom na miesta, kde viac ako názorne vidieť, že Prešov je zásobova-

ný z viacerých zdrojov a že aj v prípade nejakej pohromy nezostanú obyvatelia mesta a jeho okolia bez kvalitnej pitnej vody.

A to čo platí pre mesto, ešte viac platí pre nemocnicu.

Akýmsi pomyselným stredom rozsiahleho areálu Fakultnej nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana je budova vežového vodojemu Táborisko vysoká cca 22 metrov. Je to historická budova postavená v roku 1938. Je na nej zaujímavý erb a je to technická pamiatka. „Aj keď je súčasťou areálu, nepatrí nemocnici, ale našej vodárenskej spoločnosti. Len ako zaujímavosť spomeniem, že vyše polstoročia bola v kupole vodojemu umiestnená hvezdáreň, ale niekedy okolo roku 2000 sa hvezdári presťahovali do nového areálu na Dylongovej ulici,“ vysvetlil inžinier Antol.

Ako ďalej dodal, je to jediný vežový vodojem v podmienkach prešovského závodu. Má kapacitu 350 metrov kubických a je zásobovaný zo Šibenej hory. „Nemocnica je typický príklad - okrem vody pritekajúcej do tohto vežového vodojemu je areál zásobovaný aj zo sekčovského radu vodou zo Stariny, tá však priteká do ďalšieho vodojemu v areáli, ktorý ale patrí nemocnici. Toto viaczdrojové zásobovanie nemocnice je veľmi dôležité zo strategického hľadiska.“

Našou ďalšou zastávkou sú vodojemy na kopci nad sídliskom Sekčov. Pristavujeme sa

pri vodojeme s označením Sekčov II. Odomykáme a náš sprievodca si musí vymeniť informácie s dispečingom závodu. Do objektu vodojemu naozaj nemôže len tak hocikto vstúpiť. „Sú tu dve komory každá s objemom šesťtisíc metrov kubických, do jednej priteká voda zo Stariny, do druhej voda z Brezovice, obidve vody sa tu zmiešavajú a výsledok je taký, že obyvatelia mesta i jeho okolia dostávajú kvalitnú, zdravú a chutnú pitnú vodu.“

Inžinier Antol rutinne sleduje kontrolky a displeje prístrojov signalizujúcich aktuálne hodnoty jednotlivých ukazovateľov kvality vody, vrátane zákalu, ktorého zvýšená hodnota by bola signálom, že sa s vodou niečo deje. Sú to údaje kontinuálne prenášané telemetrickou stanicou na dispečing, kde nad nimi bdie dispečer spolu s počítačovým softvérom. V prípade ukazovateľov zhoršených nad stanovený limit dispečer privod vody odstaví a toky vody sa presmerujú (každý vodojem je napojený aspoň na dva privádzače). Voda, ktorá tečie k spotrebiteľom, musí byť čistá, zdravotne bezpečná a navyše zabezpečená chlórovaním v povolenej koncentrácii tak, aby sa v nej nemohli šíriť chorobopodné zárodky.

Vraciame sa do budovy na Levočskej ulici, kde okrem iných podnikov a organizácií sídli aj vedenie prešovského závodu VVS. Je to moderný objekt s celosklennou kupolou na streche, ktorá architektonicky ladí s historickou budovou susednej Bosákovej banky.

„Kupolu ja chodievam každé ráno otvárať, najmä v letných horúčavách, aby sa budova dobre prevetrala,“ hovorí rozprávač Príbehu vody v Prešove a len čo vyjdeme na strechu, odkiaľ krásne vidieť celé mesto, hneď ukáže rukou na anténu. „Slúži na prenos telemetrických údajov zo zdrojov, privádzačov, vodojemov, prečerpávacích staníc a ďalších objektov. A tu pod strechou, priamo pod anténou sedí náš dispečing, ktorý tieto údaje nepretržite sleduje a vyhodnocuje, lebo vo vodárstve nič nemožno nechávať na náhodu.“

Dodávať ľuďom čistú a zdravotne bezpečnú pitnú vodu je totiž veľká zodpovednosť. (fur.)

Foto: Marián HORŇÁK

Historická budova vodojemu Táborisko

Dialkový odpočet stavu vodomera

Presnosť miesto odhadu

NOVINKA

Cena zariadenia s DPH je:

pre domový vodoměr	172 €
pre priemyselný vodoměr	207 €

Patrite k tým, ktorí:

- majú neprístupný vodoměr (napr. v pivničných priestoroch),
- uvítajú pokrok a techniku,
- dôverujú v číselných meraniach viac technike ako človeku?

Ponúkame Vám

- možnosť diaľkového odpočtu spotreby pitnej vody bez potreby fyzického vstupu do Vašich objektov (vodomerná šachta, pivničné priestory a pod.) prostredníctvom systému pre mobilný diaľkový odpočet vodomero, v,
- presnosť odčítania stavov spotreby pitnej vody,
- záručnú dobu zariadenia 6 rokov,
- bezplatnú výmenu vodomera (ak je to potrebné) za typ, ktorý umožňuje diaľkový odpočet,
- odberné miesto vybavené vodomermom s impulzným výstupom a modulom Waveflow,
- odstránenie problémov s odčítaním stavov v zaplavených šachtách.

pásmo ISM 868 Mhz

Mária Hoptová a Marcela Pačaiová zdôrazňujú, že práca s ľuďmi je ťažká, ale zaujímavá.

S každým sa dá vyjsť, len treba vedieť ako

Hovorí sa, že počasie si nevyberieš. Raz je zima, že všetko zamrzne až na kosť a odnesú si to aj vodovodné prípojky, raz je zasa horúco ako v pekle a meteorológia nestačia zaznamenávať teplotné rekordy. Aj tento rok bol z tohto pohľadu priam ukázkový. Vo februári, keď strednú Európu zasiahli nebývalo kruté mrazy, všetky vodárenské spoločnosti upozorňovali klientov na potrebu chrániť vodomery argumentujúc tým, že za ich ochranu zodpovedá v zmysle zákona spotrebiteľ a náklady na výmenu poškodeného vodomera a sprevádzkovanie zamrznutej prípojky sa môžu vyšplhať až na stovky eur. O niekoľko dní neskôr vstúpil do budovy GR VVS muž v stredných rokoch. Už na prvý pohľad bolo vidieť, že je namosúrený ako čert.

Prvý nárazník - obrazne aj doslova

„Svoj problém s prasknutou prípojkou a poškodeným vodomermom chcel riešiť jedine s generálnym riaditeľom a okamžite ho vraj musíme k nemu pustiť. Vysvetlili sme mu, že pán generálny nemá a nemôže mať prehľad o každej domovej prípojke, ale že v našej vodárenskej spoločnosti sú celé tímy zodpovedných pracovníkov, ktoré sa zaoberajú aj takýmito záležitosťami. On však trval na svojom a bol čoraz viac nepríjemnejší a agresívnejší,“ približujú jeden z horúcich momentov zo svojej každodennej práce dve ženy, ktoré sú na generálnom riaditeľstve tým povestným prvým nárazníkom.

Volajú sa Mária Hoptová a Marcela Pačaiová a pracujú na recepcii. Ich úlohou nie je len usmievať sa na zákazníkov a návštevníkov, i keď aj to patrí k ich práci, ale plnia aj mnohé ďalšie úlohy, zdvíhajú telefóny a fungujú ako telefónna ústredňa, sú podateľňou, majú na starosti poštu a podobne. Organizačne spadajú pod úsek ekonomickej riaditeľky Ing. Anity Gašparíkovej.

A ako pokračoval príbeh, ktorý sme naznačili v úvode? Ten pán s poškodeným vodomermom sa i naďalej domáhal generálneho riaditeľa, lebo vraj iba on bude vedieť vyriešiť jeho problém.

„Opakoval, že ak ho k nemu nepustíme, tak nám to tu všetko rozbije. Trpezlivo sme mu vysvetľovali, že pre kontakt so zákazníkmi sú v prvom rade zákaznícke centrá, ďalej že sú jednotlivé závoody a že aj na generálnom riaditeľstve sú odborné pracoviská - útvary, ktoré sa zaberajú rôznou problematikou, ba že priamo tu v budove je aj útvar vedený pánom inžinierom Jačmanom, ktorý sa zaoberá kontrolnou činnosťou a prešetrovaním rôznych sťažností,“ rozprávajú pracovníčky recepcie.

A vzápätí aj dopovedia celý príbeh: „Ešte chvíľu trval na tom, že

on predsa len musí hovoriť priamo s našim najvyšším šéfom, no nakoniec sa upokojil a uznal, že asi máme pravdu.“

Bývajú vraj aj horšie prípady. „Ten pán bol našťastie aspoň triezvy, ale občas sa sem dobývajú aj podgurážení. Aj minule prišiel jeden neplatič, ktorému sme odstavili vodu a on - veru poriadne opitý! - sa chcel s nami i s pánom generálnym riaditeľom hádať, že sa nemohol osprchovať.“

Ich zázemím je rodina

Čo vlastne vieme o ženách, ktoré pracujú na recepcii?

Mária Hoptová: „*Narodila som sa v Košiciach, absolvovala som Stredné odborné učilište obchodné. Po materskej som nastúpila do Pôdohospodárskeho projektového ústavu v Košiciach, kde som pol roka pracovala ako administratívna pracovníčka a od októbra 1986 som vo vodárňach. Najprv v rozmnožovni, neskôr v telefónnej ústredni a v súčasnosti pracujem ako administratívna pracovníčka externej podateľne a zároveň sa s kolegyňou striedame na recepcii a vzájomne sa zastupujeme.*“

Má dve deti, 29-ročného syna Tomáša a 25-ročnú dcéru Annu, manžel Ján pracuje na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Košiciach. Miláčikom rodiny je dvojročný Adrián. Na otázku, či vnúčik babičku počúva, pani Hoptová odpovie: „No, tak sa to nedá celkom povedať, to skôr ja jeho musím počúvať. Ale aj tak ho ľúbim.“

A vzápätí sa nahlas všetci rozosmejeme, tak schuti a od srdca. A reč sa ďalej krúti o tom, že tým najlepším zázemím je rodina. „*Najmä Adriánko je pre mňa všetkým, je to môj najväčší poklad a na dovšetko ho milujem, to môžete napísať.*“

A voľný čas?

„Rada lúštim krížovky a ešte radšej varím a pečiem. Najmä všetkým dobrým a špeciálnym.“

Marcela Pačaiová: „Pochádzam z Poľova, čo bola kedysi samostatná obec, dnes je súčasťou Košíc. Gymnázium som vyštudovala v Košiciach - Šaci a neskôr som si vzdelanie doplnila štúdiom ekonomiky, jednoduchého a podvojného účtovníctva. Pracovala som v súkromnej firme, potom krátko na katastrálnom úrade a vo VVS pracujem od roku 2006 ako recepcná - referentka pre styk so zákazníkmi a spolu s kolegyňou mám na starosti aj podateľňu.“

Je slobodná, má syna Kristiána, ktorý v zime bude mať 12 rokov a ako zdôrazňuje, je pre ňu všetkým. „On je môj život, moje šťastie,

moje slniečko. Narodeniny má v decembri a tak každý rok dostávam na Vianoce ten najkrajší darček.“

Vo voľnom čase rada číta pekné knihy a chodíva do prírody. „Na krátke vychádzky i na dlhšie túry. Pravidelne každý rok prejdeme celý Zádiel.“

Deľba práce: Dve v jednom!

Aj keď každá z dvojice má oficiálne iné pracovné zaradenie, robia spolu a navzájom sa zastupujú tak, aby recepcia ani na chvíľu nebola prázdna. „Keď už mám tých stránok, najmä tých nervózných a agresívnych jedincov v ten deň vyše hlavy, idem dozadu do podateľne a namiesto mňa príde dopredu kolegyňa. A tak sa striedame a pomáhame si navzájom. My sme - obrazne povedané - dve v jednom,“ vysvetľuje Marcela Pačaiová.

Priznáva, že je to najlepšie zamestnanie, aké dosiaľ mala. „Je tu istota a pevný pracovný čas. Predtým som pracovala u súkromného podnikateľa a tam neplatil žiadny zákonník práce! Robila som od skorého rána až do neskorých večerných hodín. Neraz aj v soboty, nedele. Kristiánko bol vtedy ešte malý a ja som bola doma veľmi - veľmi málo. Myslím, že mu to chýbalo. Teraz sa mu to snažím vynahradiť, trávim s ním každú voľnú minútu.“

Spokojná s prácou je aj jej kolegyňa. „Práca s ľuďmi ma veľmi baví. Keby ma nebavila, už by som tu nerobila. Rada komunikujem a spoznávam nových ľudí a práca na recepcii je práve o tom. Preto mi vyhovuje,“ poznamenáva pani Hoptová a upozorní ešte na jednu vec:

„Tu na recepcii máme porozkladané letáčky a časopisy. Vod-

ník, Vodníček, Vodný žurnál, Vodárenské pohľady. Ľudia si v nich radi listujú, hovoria, že v nich nachádzajú veľa zaujímavého a poučného o vode. Pýtajú sa nás, či si môžu časopisy zobrať aj domov, ba niektorí aj to, či nemáme viac kusov. Chceli by zobrať aj pre susedov aj pre svokru.“

Pod dohľadom kamery

Ženy na recepcii sú pod nepretržitým dohľadom. „Sníma nás kamera a keby niečo, zakročí SBS-ka, ktorá sídli o jedny dvere ďalej,“ vysvetlí Mária Hoptová a po chvíľke uvažovania ďalej rozvíja myšlienku:

„Poviem vám to tak, ako to naozaj je. Väčšina z tých, čo sem prídu, sú slušní ľudia, buď idú za niektorým pracovníkom, s ktorým už majú dohodnuté stretnutie, alebo sa chcú len niečo opýtať, informovať sa, dajú si poradiť, vysvetliť. Spravidla ich nasmerujeme na zákaznícke stredisko. Žiaľ, ako sme už hovorili, nájdú sa aj takí, ktorí sem prídu iba preto, aby sa vykričali a vyventilovali si zlosť, sú zlí, agresívni, vulgárni, vyhrážajú sa nám. A aj kvôli nim je tu kamera.“

Pani Hoptová však jedným dychom ešte dodá, že aj napriek tým nesprávnym jednotlivcom, do práce chodí veľmi rada. „Keď pracujem s ľuďmi, som vo svojom živle. Sme trénované na to, aby sme zvládali všetky situácie, aby sme na nervózneho a agresívneho človeka nereagovali podráždené, ale k jeho problému pristupovali pokojne a s nadhľadom. Aj vtedy, ak príde nervózny a nahnevaný na nás, hoci samotný problém vznikol napríklad z jeho viny. Ja hovorievam, že s každým sa dá vyjsť, len treba vedieť ako.“

VVS je progresívne riadená a zákaznícky orientovaná spoločnosť. A ako tieto slová rozmieňa na drobné pani Marcela Pačaiová? „Nie zákazník je tu pre nás, ale my sme preňho. A musíme mu vyjsť v ústrety. Za každú cenu! Aj keď na nás kričí a vyhráža sa nám, aj keď vieme, že nemá pravdu.“

Na otázku, či ju práca baví, odpovie jednoznačne. „Áno, baví ma, i keď ľudia sú naozaj rôzni. Jeden starší pán, ktorý sa tu rozčuloval, kričal a nadával, mi napokon od zlosti všetko zo stola pohádzal na zem! No ja som sa nenechala vyvieť z miery a ďalej som sa s ním rozprávala pokojne, úctivo a slušne a to ho takpovediac odzbrojilo. Nakoniec uznal svoju chybu a ospravedlnil sa.“ (fur.)

Foto: Marián Horňák

Ing. Peter Balogh: Ľudí netreba dirigovať, ale viesť k tomu, aby sami išli za cieľom.

Spotrebiteľ si až vtedy uvedomí aká je voda vzácna, keď je výpadok

Inžinier Balogh: Každý deň tu prináša niečo nové

Vo VVS nie je veľa pracovných kolektívov, ktorých vedúci je zo všetkých najmladší. Jedným z nich je osadenstvo Úpravne vody v Boľanoch. A tým suverénne najmladším je tam majster a vedúci úpravne 28-ročný Ing. Peter Balogh. Po ukončení osemročného gymnázia v Kráľovskom Chlmci pokračoval v štúdiu na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave. V 1. stupni štúdia absolvoval odbor dopravná technika, v rámci ktorého sa prednášajú aj také veci ako vodná, letecká či koľajová doprava, a v druhom stupni sa špecializoval na konštrukciu lietadiel.

„Možno by sa niekto opýtal, či to má nejakú súvislosť s vodárenstvom. Nuž, samozrejme, prúdenie vzduchu, prúdenie vody... Súčasťou výučby bola mechanika tekutín, bez toho sa totiž dopravná technika nedá vyštudovať,“ vysvetlí mladý sympatický inžinier a pozýva nás na návštevu rozsiahleho areálu.

„Teraz sú prázdniny, takže je tu ticho, ale počas školského roka často mávame rušno. Chodí k nám veľa detí na exkurziu - od žiakov materských škôl cez základné až po

stredné školy z bližšieho i vzdialenejšieho okolia. Boli by ste prekvapení, ako sa aj tie menšie deťurence o všetko živo zaujímajú!“

Zvedavo pozerajú na masu vody ako sa prečisťuje cez pieskové filtre, zaujímajú sa o čerpadlá, ktoré hlasno hučia, a ubezpečujú sa, že pitná voda je ozaj čistá a zdravá. Osobitne ich zaujíma aj to, o čom možno povedať, že je v Boľanoch naozajstnou turistickou raritou.

Je to niečo, čo len tak v hociktovej inej úpravni na Slovensku nemajú.

Od Čiernej po Somotor a Vojany

Osadenstvo Úpravne vody v Boľanoch, ktorá spadá pod trebišovský závod a konkrétne pod Hospodárske stredisko Kráľovský Chlmec vedené Jánom Barilichom, tvorí dvadsať ľudí. Okrem vedúceho sú to desiaty strojnici a dvaja elektrikári, ďalej zámočníci a vodárenskí robotníci. Členmi tímu sú aj dve laborantky, ktoré ale patria pod Generálne riaditeľstvo VVS.

História úpravne siaha do 60-tych rokov, keď sa začali pripravovať plány a projekty pre priemyselný rozvoj v tejto oblasti. Samotná úpravná sa začala stavať v roku 1975 v súvislosti s budovaním Elektrárne Vojany a následnou výstavbou v meste Veľké Kapušany i s rozširovaním prekladiska v Čiernej nad Tisou. Kolaudovaná a do plnej prevádzky bola spustená v januári 1983.

„Zásobujeme v podstate celý región -

v južnom smere od obcí Čierna, Malé Trakany a Veľké Trakany pri ukrajinsko-maďarských hraniciach cez Čiernu nad Tisou, Kráľovský Chlmec, Vojku a Boľ až po Somoťtor a severným smerom až po Vojany a oblasť Lekároviec pri rieke Uh, ktorá je zásobovaná od nás, ale aj z ďalších zdrojov,“ objasňuje inžinier Balogh.

Dozvedáme sa, že projektovaná kapacita úpravne je 180 litrov za sekundu. „Tolko surovej vody vieme priviesť, upraviť a pomocou vysokovýkonných čerpadiel distribuovať do zásobovacích vodojemov. Momentálne ale úpravňa beží zhruba na 50 percent. V areáli prameniska v Boľanoch máme 10 studní, ktoré využívame a neustále striedame podľa potreby vody.“

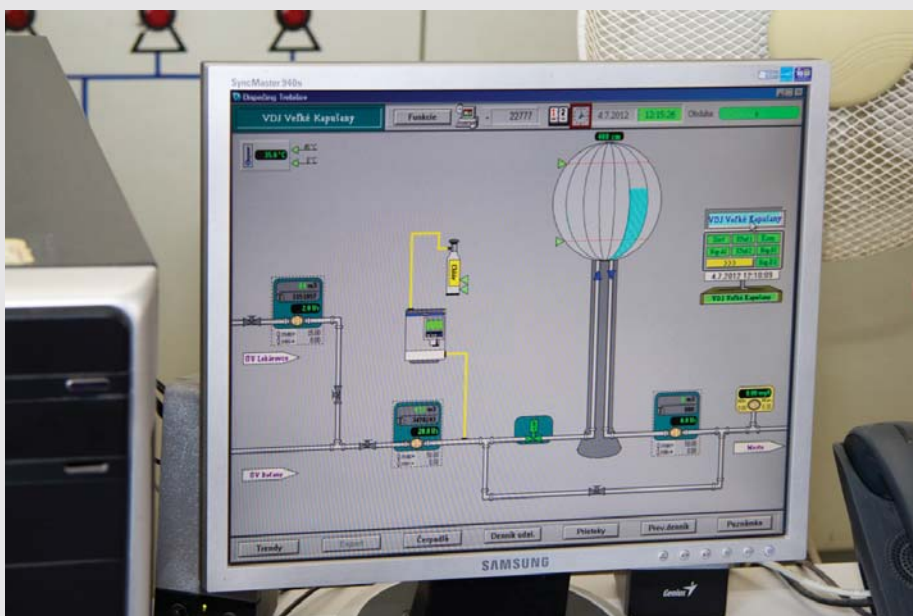
Vedúci úpravne ešte doplní, že sa pripravuje jej napojenie na vodu z Vodárenskej nádrže Starina.

Potom zamierime do dozorne - velína, kde stretávame strojníka Ľudovíta Karnaya, ktorý na monitore práve sleduje vonkajšiu teplotu, tlak vody, koncentráciu chlóru a ďalšie hodnoty a ukazovatele kvality vody vo vežovom vodojeme Veľké Kapušany.

Skúsenosti a vodárenská zručnosť

„Človek sa musí na prácu naplno sústrediť - dodávame vodu do miest a desiatok obcí i významným priemyselným odberateľom, máme v prevádzke viacero vežových i podzemných vodojemov. To všetko treba neustále sledovať, monitoro-

vať, tu v úpravni nesmieme nič zanedbať,“ hovorí pán Karnay.

Keď sa ubezpečí, že všetko je v poriadku a k odberateľom tečie zdravotne bezpečná a čistá voda, spolu s ním opúšťame velín a ideme vizuálne prekontrolovať pieskové filtre. Cestou sa pristavíme pri zvláštnom prístroji. Je to ozonizátor, ktorý bol namontovaný po tom, čo sa nedbalosťou z ukrajinskej strany pred časom dostali do vody ropné látky. „Nás to vtedy našťastie priamo nezasiahlo, ale ten prístroj tu máme, ako sa vraví, pre každý prípad.“

Medzi studňami colníci a pašeráci

Súčasťou areálu sú veľké zelené plochy, v ktorých sa nachádzajú jednotlivé studne. Tráva je úhľadne pokosená, pravda, vodári ju kosia ručne a pri úprave zelene a stromov nesmú používať žiadne umelé hnojivá ani postrekové látky.

„Je to také špecifikum, lebo z nášho vodárenského hľadiska je to ochranné pásmo a zároveň je to aj prísne strážené hraničné pásmo. Niektoré zdroje sa nachádzajú bezprostredne pri ukrajinskej hranici,“ vysvetľuje inžinier Balogh a ukazuje rukou na bližšie i vzdialenejšie studne.

Sú to samostatné objekty - ako také malé domčeky roztrúsené v sviežej zeleni a ani jeden z nich nie je počmáraný sprejermi. Vedúci úpravne k tomu poznamená: „Tu v pramenisku nemáme také problémy, tu nikde poblízku nie je sídlisková mládež. Len colníci, ktorí sa tu prechádzajú a s ktorými

pravidelne komunikujeme a zrejme aj pašeráci cigariet. Ja osobne som tu ale nevidel ani jedného pašeráka, iba z novín viem, že tu na hraniciach stále zadržia nejaký kontraband.“

Pri studni číslo 7 je ale rušno. Nie že by colníci a policajti práve objavili nový pašerácky tunel, to len vodári upravujú zdroj. Elektrikár Štefana Juhásza, ktorého všetci dôverne volajú Putyu, a ďalších pracovníkov úpravne Ladislava Vernera, Jána Geriho, Františka Kulčára a Štefana Juhásza sme práve zastihli pri spúšťaní rúr a ponorného čerpadla.

„Studňa je síce hlboká 50 metrov, ale ponorku spúšťame len do 14-metrovej hĺbky predpísanej hygienikmi,“ ochotne nám vysvetľujú ďalší členovia partie Juraj Verner a Jozef Visokai. Aj keď je očividné, že chlapom nie je priveľmi do reči.

Ani sa nemožno čudovať - slnko nemilosrdne pripeká a podľa Slovenského hydrometeorologického ústavu už predpoludním bolo v oblasti pekelných 37 stupňov! Komu sa chce v takej horúčave pod holým nebom kopať či pracovať s francúzskym kľúčom! Ale robota je robota a kvalitná pitná voda musí byť stále zabezpečená. Inžinier Balogh k tomu sarkasticky poznamená, že spotrebiteľ si až vtedy uvedomí aká je voda vzácna, keď je nejaký výpadok.

A zvlášť to platí v letných horúčavách.

Základom sú dobré vzťahy

Nedá nám neopýtať sa, ako to funguje, keď vedúci pracoviska je oproti starým harcovníkom naozaj mladý a vodárčinou ešte

Raritou úpravne sú ozajstné kvaple

neostrieľaný. „To sa musíte opýtať ich, ale ja od prvej chvíle, čo som sem prišiel (od novembra 2010 - poznámka redakcie) sa držím zásady, že vedúci sa má k podriadeným správať tak, ako on chce, aby sa oni správali k nemu. Sú to poväčšine všetko starí skúsení vodári a ja sa od nich veľa učim.“

Vzápätí ešte dodá: „Myslím si, že je to dobrý kolektív, v ktorom má každý svoje miesto. Ako príklad uvediem elektrikárov, bez ktorých by to naozaj nefungovalo. Koľkokrát sa stane, že napríklad v sobotu večer vypadne daktoré čerpadlo a hneď mi volajú. Sadám do auta a idem do úpravne a samozrejme, vždy musí prísť aj elektrikár.“

Aj nedávno takto spolu s elektrikárom Jurajom Vernerom dávali dokopy čerpadlo a skončili až pred polnocou. „Hovorím mu: Počuj, poďme na kofolu! A tak sme si išli posediť a rozprávali sa, aj keď už bola polnoc. Tým len chcem naznačiť že v pracov-

nom kolektíve musia byť dobré a priateľské vzťahy, aby to klapalo vtedy, keď sa nič nedeje a všetko je v úplnom poriadku, ale aj vtedy, keď je nejaký vážny problém a všetci musia dať osobné veci nabok a zapnúť naplno.“

Nie je to ale samozrejmosť a tak ľudí treba k tomu viesť. „Môj krstný otec Michal mi hovorieval, že vedúci by nemal na svojich podriadených kričať a neustále ich dirigovať, ale mal by ich motivovať a viesť k tomu, aby sami išli za cieľom. Aby sami pochopili, čo je v tej chvíli najdôležitejšie, a išli a urobili to.“

Namiesto pointy

Až keď kolega dokončí fotografovanie a pomaly sa chystáme na odchod, inžinier Balogh odpovie na našu otázku, prečo má rád svoju robotu. „**Preto, že práca v úpravni vody každý deň prináša niečo nové; vždy treba riešiť iné úlohy, stále sa treba niečo**

učiť, neustále si dopĺňať vedomosti z tej či onej oblasti.“

A keďže je to náročná práca, vyžaduje si aj „náročný relax.“ Pre vedúceho úpravne je takým relaxom ťažká manuálna práca. Včelárstvo. „**Pohybovať sa aj v tom najhorúcejšom lete nahrubo oblečený nie je med lízaf. Ale včelárstvo sa inak robiť nedá, je to zároveň aj veľmi ťažká robota aj krásny a ušľachtilý koníček. Včielky, keď sa o ne človek stará s láskou, sa odvdáčia čistým a zdravým medom.**“

Už chceme odísť, keď sa inžinier Balogh pousmeje: „Veď vám ešte do reportáže chýba pointa!“ a potom nám ukáže, ako z vyvráženého vápnika za tých 29 rokov, odkedy úpravňa funguje naplno, vyrástli krásne kvaple - naozajstné stalagmity! Ako v jaskyni.

Tí, ktorí už tu boli, majú pravdu. Takú raritu nenájdete v každej úpravni!

(fur.)

Foto: Marián HORŇÁK

Službukonajúci strojník Ludovít Karnay

Horúce otázky:

Otázka pre generálneho riaditeľa VVS, a.s., od kolektívu Ing. Petra Balogha:

„Chceme sa, pán generálny riaditeľ, aj v súvislosti s pripravovaným napojením na VN Starina opýtať, či sa v budúcnosti plánuje obnovenie vodných zdrojov v areáli prameniska v Boľanoch podľa najmodernejších technologických postupov, aby aj ďalej slúžili trebárs ako doplnkové či záložné zdroje? Pýtame sa na túto možnosť aj preto, že zamestnanci úpravne i obyvatelia obce sú hrdí na to, že taká malá dedinka ako sú Boľany pri ukrajinských hraniciach zásobuje jeden celý veľký región na východe Slovenska.“

Z ekonomického hľadiska je pokračovanie alebo rekonštrukcia v Boľanoch pre VVS, a.s. neprijateľná. Práve kvôli problémom

a veľkej finančnej náročnosti sme pristúpili k vybudovaniu prepojenia na vodný systém Starina. Táto investícia je veľmi vysoká a preto je logické, že nebudeme poskytovať finančné prostriedky na záchranu vodných zdrojov v Boľanoch. Vodné zdroje sú v tejto oblasti dosť komplikované kvôli tekutým pieskom a zlej kvalite spodných vôd, ktoré su ohrozované práve z ukrajinskej strany. Každý vrt dokázal fungovať len obmedzený čas a potom si žiadal ďalšiu vysokú investíciu na vybudovanie nového vrtu. Na záver teda poviem, že neuvažujeme o prevádzke v Boľanoch ani ako o náhradných zdrojoch.

Ing. Stanislav Hreha, generálny riaditeľ
a predseda predstavenstva VVS, a.s.

Projekt „PRÍPOJKA ZA 1 EUR“

PREČO

PIŤ PITNÚ VODU Z VEREJNÉHO VODOVODU?

Pretože pitná voda z vodovodných kohútikov je zdravotne bezpečná, čistá, svieža a cenovo najvýhodnejšia.

1 liter pitnej vody
= 0,0015 €

PREČO

ODVÁDZAŤ ODPADOVÉ VODY VEREJNOU KANALIZÁCIOU?

Pretože odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou a následné čistenie odpadových vôd v čistiarni odpadových vôd je ekologicky najvhodnejší spôsob čistenia chrániaci životné prostredie a zabezpečujúci dostatok kvalitných zdrojov podzemnej vody pre budúce generácie.

PREČO

SA NAPOJIŤ NA VEREJNÝ VODOVOD ALEBO VEREJNÚ KANALIZÁCIU PRÁVE TERAZ?

Pretože v rámci projektu Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. „PRÍPOJKA ZA 1 eur“ za kúpu vodovodnej plastovej a kanalizačnej revíznej šachty a za montáž prípojky zaplatíte len 1 eur.

www.vodarne.eu

SUPERMARKET

